

Mitä uutta uusi lastensuojelulaki on tuonut?

Aila Puustinen-Korhonen
perhekuntoutuskeskuksen johtaja

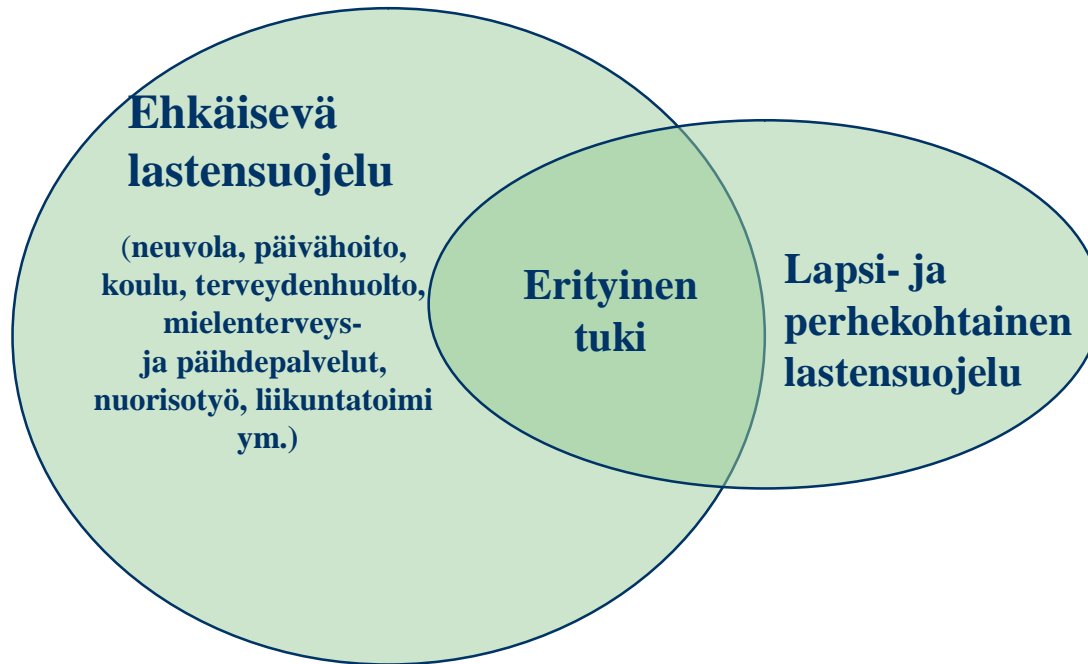
Uusi lastensuojelulaki 417/2007

- tuo lastensuojelun koko palvelujärjestelmän yhteiseksi tehtäväksi ja velvoittaa yhteistyötä tehtäväksi eri toimijoiden kesken
- täsmentää lastensuojelun ja terveydenhuollon työnjakoa
- velvoittaa entistä tiukemmin järjestämään perheiden tarvitsemia palveluja

Lastensuojelulain uudistamisen tavoitteita

- ⇒ Lapsen edun ja oikeuksien huomioon ottaminen entistä paremmin lastensuojelua toteutettaessa
- ⇒ Lapsen ja hänen perheensä tarvitsemien tukitoimien ja palvelujen turvaaminen
- ⇒ Viranomaisten yhteistyön parantaminen
- ⇒ Ongelmiin puuttuminen entistä varhaisemmin- ehkäisevä lastensuojelu
- ⇒ Tuen vaikuttavuuden parantaminen – lastensuojelutarpeen selvitys, terveystarkastus sijaishuoltoon sijoitettaessa, sijaishuoltopaikan valintakriteerit
- ⇒ Lapsen ja vanhempien oikeusturvan parantaminen erityisesti lastensuojelun päätöksenteossa – moniammatillinen asiantuntijaryhmä ja hallinto-oikeuskäsittelyt

Lastensuojelun kokonaisuus

> Lastensuojelun suunnitelma (12 §)

Vastuu lapsen hyvinvoinnista 2 §

- Vanhempien ja huoltajien ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista (>lapsenhuoltolaki)
- Viranomaisten vastuu
 - lapsiperheiden palvelujen järjestämisestä
 - tarvittaessa ohjaamisesta lastensuojeluun
- Lastensuojelun viimesijainen vastuu

Lastensuojelun keskeiset periaatteet 4 §

- Vanhempien, huoltajien sekä muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden tukeminen
- Ongelmien ehkäisy ja varhainen puuttuminen
- Ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu
- Avohuollon ensisijaisuus, ellei lapsen etu muuta vaadi
- Kun sijaishuolto on lapsen edun kannalta tarpeen, se on järjestettävä viivytyksettä
- Sijaishuoltoa toteutettaessa on otettava lapsen edun mukaisella tavalla huomioon tavoite perheen jälleenyhdistämisestä

Ehkäisevän lastensuojelun paikka

Palvelujen kehittäminen ja tarjoaminen ennen asiakkuutta-----palvelut lastensuojelun asiakkuuden aikana

Lasten hyvinvoinnin edistäminen

Riskialttiissa olosuhteissa eläviä lapsia koskeva tuki

Lapsen erityisten tarpeiden huomioon ottaminen

Yksilökohtainen, korjaava lastensuojelu

3 §: Ehkäisevä lastensuojelu

- erityisesti äitiys- ja lastenneuvolat ja muu terveydenhuolto
- lasten päivähoito
- koulu
- nuorisotyö
- kasvatuksen tukemisella tarkoitetaan niitä toimia, joilla kehitetään lapsiperheiden välittömän kasvuympäristön mahdollisuuksia edistää kasvua ja kehitystä
- toimipaikat, joissa muutoinkin tavataan lapsiperheitä, voisivat toimia kasvatuksesta vastaavien henkilöiden tukena
- velvollisuus järjestää osana palvelujen kehittämistä erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille heidän kasvuaan tukevaa toimintaa

3 §: Ehkäisevä lastensuojelu

- Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on myös kunnan muiden palvelujen piirissä, kuten äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa terveydenhuollossa, ...annettava erityinen tuki silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen 7 §

Kunnan viranomaisten yhteistyövelvoite:

- seurattava
- edistettävä
- poistettava kasvuolojen epäkohtia
- ehkäistävä epäkohtien syntymistä

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen velvollisuus

- välitettävä tietoja kasvuoloista
- sosiaalisista ongelmista
- annettava asiantuntija-apua muille viranomaisille, asukkaille ja kunnassa toimiville yhteisöille

Palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi 8 §

- Kuntaa koskeva velvoite:
 - Sosiaali- ja terveydenhuoltoa, opetustointia sekä muita lapsille, nuorille ja lapsiperheille tarkoitettuja palveluja
 - järjestettäessä ja kehitettäessä on huolehdittava, että palveluilla
 - tuetaan vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lasten kasvatuksessa
 - saadaan selville erityisen tuen tarve
- Järjestettävä tarvittaessa erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria
- tukevaa toimintaa
- Kiinnitettävä erityistä huomiota lasten ja nuorten tarpeisiin ja toivomuksiin.

Lapsen huomioon ottaminen aikuisille suunnatuissa palveluissa 10 §

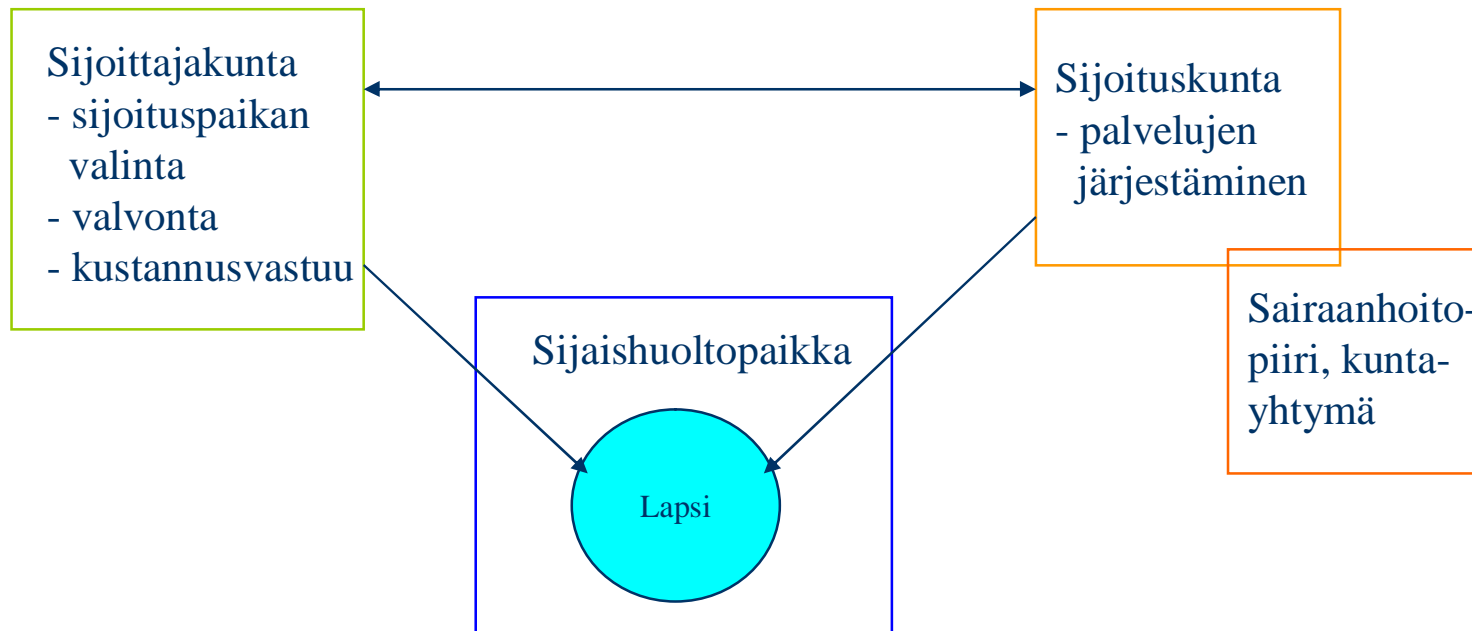
Selvitettävä ja turvattava aikuisen hoidossa ja huollossa olevan lapsen hoidon ja huollon tarve kun:

- aikuisen kyvyn täysipainoisesti huolehtia lapsen hoidosta ja huolenpidosta arvioidaan heikentyneen annettaessa aikuiselle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja; erityisesti päihde- ja mielenterveyspalveluja
- aikuinen on suorittamassa vapausrangaistusta
- Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten velvollisuus järjestää päihdeongelmaisten naisten palvelut syntyvien lasten suojelemiseksi

Muita keskeisiä uusia säännöksiä

- Ilmoitusvelvollisuus muuttotilanteissa (25 §:n 5 mom.) ja poliisille eräiden lapseen kohdistuneiden rikosten epäilystä (25 §:n 6 momentti)
- Huostaanotetun lapsen vanhemmille oma asiakassuunnitelma yhteistyössä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa, esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalvelujen kanssa (30 §:n 3 momentti)
- Sijaishuoltoapaikan valintakriteerit (50 §) ja terveystarkastus (51 §)
- Jälkihuoltovelvoitteen täsmentäminen ja laajentaminen (75-76 §)
- Toiseen kuntaan sijoitetun lapsen palvelujen (liittyvät lait) ja valvonnassa tarvittavan tiedonkulun turvaaminen (78-79 §)
- Laki (418/2007) kansanterveyslain muuttamisesta (14 b ja 24 §)

Yhteistyö sijoitetun lapsen palvelujen järjestämisessä

Terveysthuollon erityiset velvollisuudet

15 §

- Terveysthuollon ja sairaanhoitopiirin on annettava lapsi- ja perhekohtaisessa
- lastensuojelussa asiantuntija-apua ja tarvittaessa järjestettävä lapsen tutkimus sekä hoito- ja terapiapalveluja lapselle. Lasten tarvitsemat seksuaalisen hyväksikäytön tai pahoinpitelyn epäilyn selvittämiseen liittyvät palvelut on järjestettävä kiireellisinä.

Terveydenhuollon velvoitteita

- **27 §:** Lastensuojelutarpeen selvitys ja siihen mahdollisesti sisältyvät tutkimukset määräajan puitteissa
- **28 §:** Tutkimusluvan perusteella tehtävät tutkimukset
- **30 §:** Huostaanotetun lapsen vanhemmille oma asiakassuunnitelma yhteistyössä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa, esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalvelujen kanssa
- **36 §:4)** lapsen kuntoutumista tukevia hoito- ja -terapiapalveluja;
- **51 §:** Sijaishuoltoon sijoittamisen yhteydessä lapsen terveydentila tulee tutkia, ellei sitä huostaanottoon johtaneet syyt huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana
- terveydenhuollon täsmällisempi rooli eräissä rajoitustoimenpiteissä (eristäminen, henkilökatsastus ja erityinen huolenpito)

Perhekuntoutus ehkäisevänä lastensuojeluna

- Äitiys- ja lastenneuvoloista, perheneuvolasta ja Peijaksen psykiatrian akuuttipoliklinikalta Kuuselan päivätoimintoihin Tikkurilaan ja Myyrmäkeen
- depressiokouluun
- ei edellytä lastensuojelun asiakkuutta, tapahtuu ehkäisevänä lastensuojeluna yhteistyössä toisen hallintokunnan kanssa
- suora yhteydenotto Kuuselaan
- perheen yhteystiedot, tuentarpeen laatu ja lähettävän tahon osallistuminen perheen kuntoutukseen neuvotteluissa ja jatkosuunnitelman teossa
- prosessinjohtajuus on lähettävällä taholla
- dokumentointi lähettävän tahon asiakirjoissa